

Rippl-Rónai József
(1861-1927)

Somogyi táj báránnyokat őrző juhással

Olaj, karton 48 x 69 cm
Jelezve balra lent: Rónai

Kikiáltási ár: 7 500 000 Ft

Új ihletettség - a mester élethelyzete, a kép festésének körülményei

Képünk a kukoricás stílus érett darabja, készülése az 1910-es évek elejére tehető. A kukoricás korszak Rippl életének egy új szakaszához kapcsolódik. Társadalmi státusza megváltozott, új otthonba költözött és az új körülmények változtatni kész alkotókedvvel töltötték fel. *“Kiegyensúlyozott lesz, életében először elégedett.”* - írja monográfiusa, Bernáth Mária. (Bernáth, 1998, 165.)

Az új korszak nyitányát az 1906-os Könyves Kálmán Szalonban rendezett kiállítás jelentette, amely első igazi hazai erkölcsi és anyagi sikere volt. A hosszú ideje várt elismerés tette lehetővé, hogy 1908-ban megvásárolja a kaposvári Róma dombon álló villát, s e színesre festett falú házban és az azt körülvevő kertben és környékén és kezdődött meg az az idillikus élet, melynek könnyed, fényes nyugalmaról a vásznak is tanúskodnak. Feleségül vette Lazarine-t és fogadott lányuként hozzájuk költözött Anella. A vendégeskedő ismerősök, barátok mind elfogódottan vallottak a családi hangulatról, és a hely és az atmoszféra szépségéről. Rippl kilépett abból a kevés szereplős belső térből, amely egész enteriőr korszakát jellemezte, s nyitottá vált az őt körülvevő tágasabb festői élményekre.

A táj szerepe Rippl-Rónai festészetében

Életművében viszonylag kevés tájképet találunk. Rippl, akár a többi Nabis festők, a *“megművelt természet”*-hez vonzódott, világa a tájat fonott karosszékéből szemlélő, alapvetően urbánus világ; természeti helyszínei a kert, a park, a sétára csábító liget. Elsőként a pireneusok lábánál fekvő Banyuls-sur-Mer-ben érte valódi plein air tájélmény, amelyet fordulópontnak tekintett festészetében: a párizsi fekete korszak után saját bevallása szerint itt ragadták magukkal először a napsütötte színek. A *“színek erejének fokozása”* érdekli, ám az ekkor született tájképek mégis visszafogottan hatnak - a felfokozott, tubus-friss színvilág a kaposvári kukoricás képeken jelentkezik majd teljes tisztaságában.

Új festői lelkesülésében az otthon keretei közül kilépve tájat is fest. Neki, akinek a téma mindig könnyen adatott, a Róma-hegy környékén számtalan motívum kínálkozott: *“Ez a rongyos Somogyország csakúgy dönti a motívumokat, szebbnél szebb virágos, hegyes-dombos vidékeket, egy légió festőnek is volna elég tennivalója, hát nekem!”* (Levél Lázár Bélához. Kaposvár, 1906. szeptember 11.; Közölve: Földes - Szücs, MNG katalógus, 504-505.) - írja lelkesülten egy levelében. Ugyanebben a levélben büszkén számol be tántoríthatatlan munkakedvéről: *“Sokat dolgozom, a legnagyobb hőségben ernyő nélkül festettem a mezőkön és a földeken.”* E kis tájkép is ebben a lelkes rácsodálkozó hangulatban, a somogyi dombok között készült.

A kukoricás, más néven pöttyös korszak. A festéstechnika

A képen jól nyomon követhetőek az elkészülés technikai fázisai: Rippl sárgás-barna lemezpapírt használt, alapozás nélkül. A motívumok befoglaló formáját sziénai barnával rakta fel vázlatosan, majd a széles ecset párhuzamos vonásainak segítségével töltötte ki a formákat olyan módon, hogy a festékfoltok között sokhelyütt kivillan a lemezpapír alapszíne, ezáltal nyújtva azt a *“pöttyögetett - kukoricás”* hatást, melyről a korszak elnevezését kapta. A színek egy részét közvetlenül a festéktubusokból válogatta és vitte fel egyenletesen, másik részüket keveréssel állította elő (például a ház körül megjelenő háromféle lilás tónust), de egységesen alkalmazta a felületen. Az előtérben nagyobb, többirányú, összefoglaló ecsetvonásokat használt.

Sík - folt - szín - struktúra

Rippl, akár a Nabis több nagy mestere, kifinomult érzékenységgel bírt a síkként felfogott képfelület tagolása iránt. Ezen a festményen a rézsútosan futó vonalakkal az előtér / középtér / háttér klasszikus téri rendszerét jelöli ki, de a foltokat inkább síkfelületként kezeli, melyek között a megtervezett arányosság teremt harmóniát. A nagyobb kukoricás felületeket szívesen bontja meg egy kisebb, formailag összetettebb, tetszetősebb motívummal, amilyen ezen a képen a pásztor, a juhok, a ház.

A.J.

